

4.4.1 โครงสร้างองค์กรและหน้าที่ความรับผิดชอบ

โครงสร้างองค์กรและหน้าที่ความรับผิดชอบ

โครงสร้างขององค์กรเป็นการอธิบายโดยสังเขปถึงลำดับชั้นของการปกครองและความสัมพันธ์ของการรายงานผลระหว่างหน้าที่และระดับต่างๆในองค์กร หน้าที่ในแต่ละระดับความรับผิดชอบของแต่ละแผนกอาจสรุปให้เห็นรายละเอียดมากขึ้นในแผนภูมิองค์กร

นิยาม

หน้าที่ความรับผิดชอบ คือ แผนกหรือพื้นที่ความรับผิดชอบ ตัวอย่าง : การเงิน สิ่งแวดล้อม การตลาด การซ่อมบำรุง

บทบาท คือ ตำแหน่งที่บุคคลครองอยู่และมีความสัมพันธ์กับตำแหน่งอื่นๆในองค์กร ตัวอย่างเช่น : ประธาน หัวหน้าแผนก ตัวแทนด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม ผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ หัวหน้าควบคุมคนงานซ่อมบำรุง

หน้าที่ความรับผิดชอบ คือ หน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและหน้าที่โดยตำแหน่ง ตัวอย่างเช่น : การตรวจประเมินด้านสิ่งแวดล้อมตามกำหนดการ การรายงานผลการตรวจสอบการดำเนินงานตามข้อกำหนดกฎหมายให้กับรัฐบาล ให้คำชี้แนะกับทีมงานแก้ปัญหากรณีเหตุการณ์ฉุกเฉิน การดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องมืออย่างสม่ำเสมอ

อำนาจ คือ อำนาจและอิทธิพลของบุคคลที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่รวมทั้งเกิดจากบุคลิกลักษณะนิสัยส่วนบุคคล ตัวอย่างเช่น : อำนาจในการขอรายงานการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม อำนาจในการสั่งการให้บุคคลเก็บตัวอย่างหรือทำการวิเคราะห์ และการลงโทษทางวินัยลูกจ้างที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม

คำอธิบาย ISO 14001 ข้อ 4.4.1

ISO 14001 ข้อ 4.4.1 ระบุว่าองค์กรต้อง “กำหนดค่านิยม ทำเป็นเอกสาร และทำการสื่อสาร” บทบาทความรับผิดชอบและอำนาจหน้าที่ในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ความหมายของคำกล่าวนี้คืออะไร

กำหนดค่านิยม คือ องค์กรได้ระบุตำแหน่งและอธิบายหน้าที่ความรับผิดชอบที่จำเป็นต่อการกำหนดแผนการนำไปปฏิบัติและคงไว้ซึ่งทุกๆส่วนของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

การกำหนดเป็นเอกสาร คือ การกำหนดรายละเอียดของบทบาท อำนาจหน้าที่เป็นลายลักษณ์อักษร จัดทำเป็นแผนภูมิองค์กร ขั้นตอนการปฏิบัติการ บันทึกเตือนความจำ ข้อสังเกต

การสื่อสาร คือ การทำให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องและคนที่จำเป็นต้องรู้หน้าที่ของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมซึ่งได้แก่ทุกคนในองค์กรนั้นได้รับทราบถึงบทบาท และอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ

ISO 14001 ข้อ 4.4.1 จึงมีความสำคัญเนื่องจากระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมเกี่ยวข้องกับคนและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละคนซึ่งทำงานเป็นส่วนหนึ่งของทีมที่จะทำให้ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมทำงานได้ผล ทุกคนจะทำงานได้ดีที่สุดเมื่อพวกเขามี:

- เป้าหมายและหน้าที่ความรับผิดชอบที่ระบุไว้อย่างชัดเจน
- ช่องทางการรายงานและการสื่อสารที่ชัดเจนทั้งในแนวตั้งและแนวนอนของแผนผังองค์กร
- การจัดสรรทรัพยากรต่างๆที่เหมาะสมและการสนับสนุนด้านเวลา เครื่องมือ งบประมาณ และผู้ร่วมงาน

ความรับผิดชอบของการจัดการ

ผู้บริหารระดับสูงมีความรับผิดชอบต่อ :

- กำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อมขององค์กร
- เป็นผู้นำโดยการปฏิบัติเป็นตัวอย่างในข้อตกลงเรื่องการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การป้องกันมลพิษและการปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- จัดสรรทรัพยากรอย่างพอเพียงเพื่อการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติและคงไว้
- ให้รางวัลสำหรับผลการดำเนินงานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี
- เป็นผู้นำในการจัดการทบทวนระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ
- รวมหลักการจัดการสิ่งแวดล้อมและวิธีปฏิบัติให้เข้ากันกับวัฒนธรรมขององค์กร

ทรัพยากร

ถ้อยคำที่ดีและความตั้งใจที่ดีนั้นยังไม่เพียงพอต่อการประสบความสำเร็จในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการต้องให้อำนาจและทำให้มั่นใจว่าสามารถจัดหาทรัพยากรได้อย่างพอเพียงเพื่อให้การปฏิบัติงานของบุคคลเป็นไปตามหน้าที่และตามขั้นตอนการปฏิบัติงานที่จำเป็น

ทรัพยากรประกอบไปด้วย :

- บุคคลที่ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดี มีประสบการณ์ ทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานและปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล
- เวลาในการวางแผนงาน การนำไปปฏิบัติและการปฏิบัติตามระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม รวมถึงเวลาสำหรับการปฏิบัติตามหน้าที่ความรับผิดชอบตามปกติด้วยถ้าจำเป็น
- การสนับสนุนด้านการเงินอย่างพอเพียง (การจัดสรรงบประมาณ) เพื่อให้โครงการดำเนินไปได้ การปรับปรุงขั้นตอนการทำงาน การฝึกอบรม ฯลฯ เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้
- เครื่องมือ ได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายและคงไว้ซึ่งระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

การจัดการสิ่งแวดล้อม

ISO 14001 ข้อ 4.4.1 โครงสร้างและความรับผิดชอบ กล่าวไว้ว่า

บทบาท ความรับผิดชอบและอำนาจนั้นต้องมีการกำหนด เขียนเป็นเอกสารไว้ และมีการสื่อสารเพื่อก่อให้เกิดการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารต้องจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่อการนำระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมไปปฏิบัติและควบคุม ซึ่งรวมถึงทรัพยากรมนุษย์และทักษะเฉพาะด้าน เทคโนโลยีและการเงิน

องค์กรต้องแต่งตั้งตัวแทนฝ่ายบริหารหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งคน ซึ่งนอกเหนือจากความรับผิดชอบอื่นแล้ว ยังมีบทบาทความรับผิดชอบและอำนาจในการ

ก) ทำให้มั่นใจได้ว่าในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมได้มีการจัดทำข้อกำหนดต่างๆ การนำไปปฏิบัติและการคงรักษาไว้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานนี้

ข) รายงานเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานด้านระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อผู้บริหารระดับสูง เพื่อทำการทบทวนและเป็นพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ความรับผิดชอบของตัวแทนระบบ

แต่ละองค์กรที่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม ISO 14001 ต้องแต่งตั้งตัวแทนฝ่ายระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมหนึ่งคนหรือมากกว่าซึ่งมีหน้าที่:

- ให้คำชี้แนะและแนวทางในการบริหารงานบริษัทตามแผนงาน การนำไปปฏิบัติ การคงไว้ และการปรับปรุงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม
- ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานและความก้าวหน้าของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม
- ระบุปัญหาของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมและกำหนดวิธีการแก้ไขและป้องกันถ้าจำเป็น

- รายงานความก้าวหน้าและปัญหาของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อผู้บริหารระดับสูงอย่างสม่ำเสมอ
- ให้คำแนะนำในการเปลี่ยนแปลงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมต่อผู้บริหารระดับสูง

ส่วนประกอบของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ

- วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนและแผนงานที่สื่อสารได้อย่างกระจ่าง
- การกำหนดบุคคล หน้าที่ความรับผิดชอบ ทรัพยากร ความเป็นผู้นำ และโครงสร้างอย่างเหมาะสม
- ความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งของผู้บริหารระดับสูงและตัวแทนฝ่ายจัดการสิ่งแวดล้อม
- กระจายความเป็นผู้นำและหน้าที่ความรับผิดชอบให้ทั่วโครงสร้างองค์กรซึ่งได้แก่ทุกคนมีบทบาทและความรับผิดชอบในระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม

ความสามารถ ทักษะ และบุคลิกลักษณะของตัวแทนฝ่ายบริหารการจัดการสิ่งแวดล้อม

ตัวแทนฝ่ายจัดการสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพควรมีคุณสมบัติที่ผสมผสานระหว่างความถนัด ความรู้ในเทคโนโลยีและบุคลิกภาพ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกจะต้อง :

- มีความรู้เกี่ยวกับประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปและประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมเฉพาะภายในองค์กร
- มีความมุ่งมั่นในการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม
- เป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือและได้รับความไว้วางใจทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร
- มีวิสัยทัศน์ ความสามารถในเชิงการพูด ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค อดทน มีอำนาจ มีความสามารถในการจัดองค์กร และการกระตุ้นจิตใจทั้งของตนเองและผู้อื่น

สรุปประเด็นสำคัญ

- ทุกคนในองค์กรมีบทบาทที่สำคัญต่อการปฏิบัติงานและความรับผิดชอบเพื่อทำให้การวางแผนงาน การนำไปปฏิบัติ การคงไว้และการปรับปรุงระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมประสบความสำเร็จ
- ต้องมีการกำหนดนิยามการสื่อสารและการทำความเข้าใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับบทบาท ความรับผิดชอบ อำนาจ และรูปแบบการรายงานผล

- การบริหารต้องนำโดยการทำเป็นตัวอย่างและจัดหาทรัพยากรมาให้พอเพียงทั้งคนที่มีคุณภาพ เวลา เงินและเครื่องมือ
- ตัวแทนฝ่ายจัดการสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญมาก ต้องมีอำนาจ ประสบการณ์ ความรู้ นำเสนอแนะที่เชื่อถือ มีทักษะการบริหารงานและเวลา มีความสามารถในการสื่อสารและมีบุคลิกความเป็นผู้นำ ที่แน่วและจูงใจผู้อื่นในองค์กร
- ตัวแทนฝ่ายจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นตัวแทนด้านการจัดการระดับสูงในการดำเนินงานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมวันต่อวันและเป็นตัวแทนของผู้จัดการฝ่ายปฏิบัติการทุกฝ่าย หัวหน้างานและพนักงานทุกคนจนถึงผู้บริหารระดับสูง